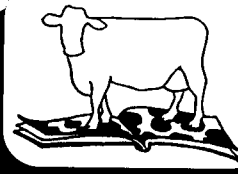

שונות ומשונות

קראנו בשבילכם...

Dairy Herd Management

D.H.M. 1/97

איך לשמור על חצר יבשה ונקיה

יצרן חלב מאזור צפון קליפורניה המצטיין בעונות עם ערפל כבד, לח ומטפטף במשך השנה מצא פתרון פשוט לשמירה על חצר יבשה לפרות. הוא חילק את החצר החיצונית (ללא סככות צל) של כל קבוצת פרות לשלושה חלקים באמצעות גדר חשמלית, כפי שמשתמשים בה גם במרעה. הפרות מחליפות חצר כל יומיים/שלושה. מיד לאחר שמוזים את קבוצת הפרות לקטע חדש, עוברים את החלק המושמש במשדדה כדי לסייע בהתייבשות. טוענים, ששיטה זאת עוזרת למלחמה בדלקות עטין.

יתכן שגם אצלנו יש מקומות עם מזג אוויר לח מאד ודוקא בקיץ החם, בהם הלחות והחום גורמים להרטבת החצר במידה מספקת כדי לאפשר התרבות חידקים גורמי מסטיטיס – שידוד השטח וייבושו ביחד עם מחזוריות השימוש בו עשויים לעזור לשמור על חצר יבשה די צורך הגבלת ריבוי חידקים.

הגדרות בעין "בוחקת" – זה לא צחוק

איך ניתן להסביר, מה זה פרובלמטיקה? – כאשר הבעיה מגיעה לידיים הלא-נכונות.

לשכוח – תכונה אנושית המאפשרת להתגבר על העבר.

מדברים הרבה על משחק הוגן (fair play) – כשעושים את העברות באופן כה מתוחכם, שהשופט (או הציבור) לא מבחין בהן.

שכל בריא – כאשר חושדים במומחים, אבל תוך הבעת יראה ונימוס.

גזענות, מה היא? – כשדג זהב סולד מחתולים סיאמיים.

ומן הנושאים הבודעים של העונה – תקציב גרעוני (deficit spending). למה הדבר דומה: כשאנשים שנטרפה ספינתם שורפים את סירת ההצלה, כדי להתחמם על יד המדורה.

איך לזהות בעיה של חסר תאית יעילה

היה והנך חושד בבעיה כתוצאה מחסר בתאית יעילה, הנה כמה רמזים, שיסייעו באבחנה:

- פחיתה באחוז השומן בחלב.
- הגדלה באחוז החלבון בחלב.
- הגדלה בצריכה דרפחמת הנתרן, כאשר זה עומד לצריכה חופשית.
- פחיתה במספר הפרות המעלות גירה. בכל זמן שהוא, לפחות 50% מן הפרות צריכות להעלות גירה.

HOARD'S DAIRYMAN

THE NATIONAL DAIRY FARM MAGAZINE

H.D. VI/96

בדיקת חומר יבש/רטיבות במספוא בתנור מיקרוגל

הבל"ד אברהם הברון, קב' בארי

- למשך 3 דקות.
(7) לחץ לחצן COOK – הצג יראה 0:
לחץ 400 – הצג יראה 4:00 (= 4 דקות).
לחץ START. עם ההפעלה הצג יראה זמן
נותר, עד END.
(8) הוצא, שקול ורשום את התוצאה.
(9) ערבב את המספוא והכנס לדקה נוספת;
שקול שנית.
(10) חזור על פעולה (9) למשך 30 שניות בכל
פעם, עד שלא יפחת המשקל. שים לב לא
לחרוך את הדגימה.
(11) החסר את השקילה האחרונה מהתוצאה של
סעיף 4: קיבלת את תכולת המים שבדוגמה.
(12) חשב % ממשקל המוצא (50 או 100 גר', או
כל כמות אחרת שלקחת).

הנה דוגמה:

50 גר' ירק + צלחת = 72 גר'

משקל סופי, אחרי ייבוש = 40 גר'

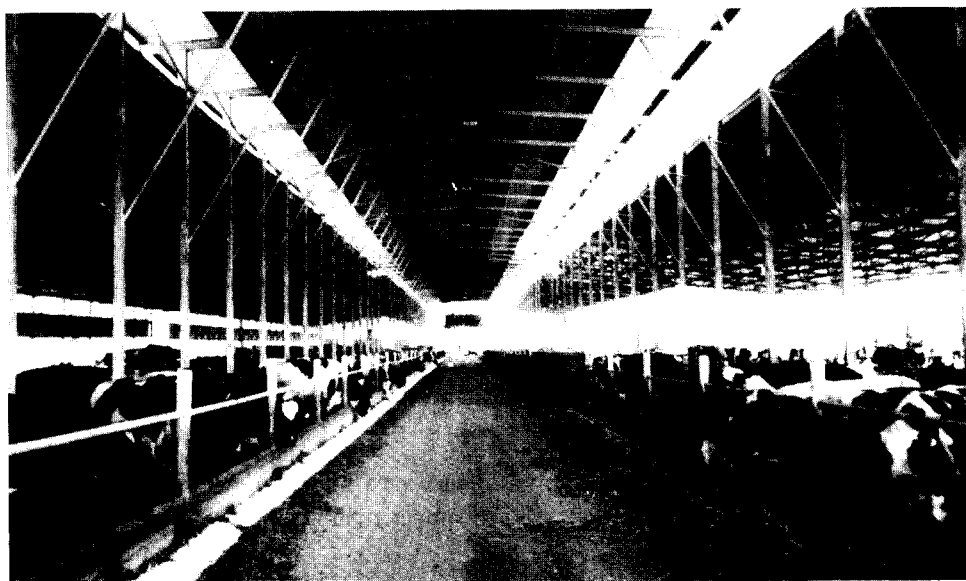
מים שהתאדו = 32 גר'

$$\frac{32}{50} \times 100 = 64\%$$

לחות הירק

חומר יבש בירק 36%

- (1) הכן: מאזנים, צלחת נייר גדולה, סכין או
מספריים, כוס זכוכית/פלסטיק.
(2) שקול את הצלחת הריקה.
(3) שקול 100 או 50 גרם מספוא, קצוץ
לפיסות של 3–5 ס"מ בערך.
(4) רשום את המשקל: צלחת + המספוא
המפוזר עליה.
(5) הנח חצי כוס מים בפינה הרחוקה של
המיקרוגל. הוסף מים לפי הצורך.
(6) הכנס את הצלחת והפעל:
דגימות עם יותר מכ-50% לחות – למשך
כ-4 דקות.
דגימות עם 30%–50% לחות או פחות,

דרך חשיבה אמריקאית

הירחון האמריקאי לממשק משק החלב Dairy Herd Management מחודש ינואר שעבר מביא מחשבות ורעיונות העוסקים כולם איכשהו ביעילות הייצור והרווחיות כפועל יוצא של היתרון לגודל. הנה כמה מהם, שאולי גם אצלנו יקלעו למצב, לפחות אצל חלק מן היצרנים.

טכנולוגיה מעודדת הרחבה

הטכנולוגיה של הייצור מכתובה את רמת היעילות של המשק (הרפת), ובסופו של ענין קובעת את הקפו. זה קורה בערך כך: הטכנולוגיה מאפשרת לך להיות יותר יעיל. כלומר, היא מאפשרת לך לחלוב יותר פרות ולהקטין את עלות העבודה, שמצדה מאפשרת לך לקנות טכנולוגיה עוד יותר מתקדמת, אשר דורשת שיהיו עוד יותר פרות, על מנת שתוכל להרשות לעצמך טכנולוגיה נוספת ומתמקדת יותר.

למעשה, הטכנולוגיה תחסוך לך כסף, בתנאי שישתמשו בה כמו שצריך. התמקדות טכנולוגית אפשר למצוא בכל שטחי ענף החלב – בריאות, ציוד חליבה, שיכון לבקר, גנטיקה והזנה.

אומר יועץ לממשק ולווטרנריה במדינת ניו יורק, שהוא ממש מתלהב מטכנולוגיה הקשורה בהזנה: ככל שאנשים לומדים יותר איך להזין את אוכלוסיית חידקי הכרס, כן הם נהיים יותר מתוחכמים במדידת התפוקה המקרוביאלית ובהגדלת ייצור החלב. זה כולל הזנת הפרה עם אספקת ההרכב הנכון בשיעורים של פחמימות, שומנים, ויטמינים, מינרלים וחומצות-אמינו. לדבר זה יש גם פוטנציאל להקטנת עלות ההזנה, משום שככל שהפרה זוכה לתספוקת צרכיה הייחודיים ביתר דיוק, "באותה מידה נוכל לוותר על האבסטייתר האמורה לחפות על שגיאותינו בהזנת הפרה".

חשיבותה של איכות החיים

אחת הסיבות העיקריות להגדלת המשק החקלאי היא השאיפה לאיכות חיים. על פי סקר מטעם אוניברסיטת מינסוטה, ארה"ב – לאיכות החיים נודעת החשיבות הראשונה

במעלה. בעלי 50 המשקים, שנסקרו בעקבות הגדלת ניכרת של ייצור החלב במשך ארבע שנים, טענו לטובת "יותר זמן למשפחה" כסיבה עיקרית להגדלת הייצור לפרה והגדלת העדר. בתור סיבה שניה ציינו "זמן לחופשה". לפי דברי עורכי הסקר, רב הסיבות היו סביב ענייני המשפחה. מבין ההמלצות, או ההזדמנויות שיש לנצל:

● אל תרגיש אשמה בגלל שלקחת חופשה עם המשפחה השנה. תודה שחשוב לבלות יותר זמן עם המשפחה.

● תאם זמנים עם בני המשפחה. נהג בכך בעדיפות, כמו ביחס לפגישה עסקית או עם הרופא הווטרנרי.

● תהיה מעורב בענייני הקהילה – זה עשוי להוות תמיכה טובה (לעת הצורך).

מחזור החיים של עסק/מפעל

אומרים, שלרוב העסקים/מפעלים יש מחזור חיים כמו לבן-אדם: לידה, צמיחה ומוות. אלא שלבעלי העסקים ניתנת האפשרות להכניס שינויים על מנת להאריך את חיי מפעלם. לצורך אבחנת תהליך ההודקנות של העסק יש להכיר בשלושה שלבים:

○ נוחות וסיפוק עצמי מן ההשגים.

○ התנגדות לשינויים.

○ מוות.

יצרנים רבים עובדים קשה בשנותיהם הראשונות, תוך צפייה מתמדת לאותו יום שיוכלו לשלם את כל חובותיהם. או אז, הם סבורים, מצבם יהיה איתן ובטוח. אולם, אפשר בהחלט שיתרגלו לנוחות מסוימת וזאת מצידה תביא לידי התנגדות לכל שינוי מעמיק ביחס לקיים. יתכן מאד, שאז נוכחים לדעת, שבגלל שינויים שהתהוו בעולם "נכסיהם איבדו ערכם

ולא רק זאת, אם הוגש נגדך כתב אישום בדבר עבירה על חוקי איכות הסביבה, ולמשלה יש "חשד סביר" להניח, שתנסה למכור חלק מרכושך (אדמתך, וכדומה) היא יכולה לבקש מבית המשפט להקפיא כל רכושך עד ההחלטה הסופית בענייך. מצב כזה עלול לחסל את עסקיך עוד בטרם החליט בית המשפט, אם אשם אתה, אם זכאי.

בארה"ב ידו של החוק הפדראלי מעל לחוק של המדינות השונות. לכן, אפילו יש מדינה שנהגה "במידת ההבנה והרחמים" לגבי עברייני איכות הסביבה, עתה יבוא לזה סוף.

למותר הוא לדווח, שהתקשורת תפסה טרמפ על נושא כה חביב על המגזר העירוני הכללי, ובלי ספק יש לכך השפעה גורפת על דעת הקהל ונציגיו בממשל, אשר כמו שנהגים פוליטיקאים הם חייבים לשמור על רב תומכיהם.

אחת הבעיות המתעוררות ביחס לאכיפת חוקי האקולוגיה היא הצורך במספר גדול יותר של פקחים ובדיקות מית'הום (ע"י קידוחים יעודיים); כל אלה דורשים תקציבים מוגדלים שלא תמיד נמצאים, אלא תוך קיצוץ תקציבים קיימים של רווחה, בריאות, חינוך ועוד.

אם כן, השאלה מצטמצמת בסדר העדיפויות הציבוריות ביחס למכלול הצרכים.

לבסוף, מעיר מומחה למשק החלב, אפשר וצריך להנמיך את רף הפשיעה האקולוגית על ידי "חינוכם מחדש" של כמה עבריינים כרוניים לא-איכפתניקים הגורמים נזק בל ישוער לכלל יצרני החלב – ואם זה לא יעזור, אולי צריך לדאוג להם לפרנסה אחרת.

כידוע, אפילו ישנם וצריכים להיות תקציבים לסיוע בפתרון בעיות של איכות הסביבה, פתרונות אלה מטבעם יקרים וכבדים לביצוע מעבר ליכולתו של היצרן הבודד. מן הנכון הוא, לא רק לפתח המודעות לשמירה על איכות הסביבה, אלא גם לפתח תוכנית מדורגת לטווח הרחוק של צרכים והשקעות להגשמתה. בלי זה לא תהיה לנו תקומה לאורך שנים.

והכנסותיהם פוחתות והולכות". ברוב המקרים, העסקים ייכנסו לשלב הסופי של שקיעה וימותו.

על מנת לעכב שקיעה אמורה, אפשר לנקוט בכמה צעדים מועילים; כאן הכוונה גם להנהגת הענף במישור הארצי.

• לעודד יצירתיות בהפעלה וניהול המשק, והענף כולו.

• ללמוד מענפים אחרים.

• להכין בעלי מקצוע מובילים.

• לשאוף לשיפורים.

• לגוון את הצוות.

• להיות אלון השינויים.

צפיה "מתקפת אקולוגיה"

לרפתן הישראלי יישמע מפחיד ומבעית, מה שעומד לקרות בארה"ב במסגרת המערכה לשיפור איכות הסביבה – האקולוגיה. יהיה זה מתוך הכרה בצורך תחיקה מרחיקת לכת, מחד – ותוך ניצול מצב פוליטי פנימי מזדמן, מאידך – התחיקה הזאת כבר בדרך. עם הבדל אחד גדול מן הקורה בישראל, שבא עדיין דנים ומתווכחים על עצם תוכן החוקים והחלתם אם ואיפה שנראה חשוב מבחינת אינטרס הציבור – בארה"ב גמרו מזמן את הדיון המקצועי איכותי (ראה: חוק פדראלי בעניין שמירה על מקורות מים נקיים, חוק מניעת ריחות, מפגעי פסולת וכו' בעיקר בקרבת שטחים ציבוריים כמו כבישים, קרקעות למגורים, ועוד חוקים ותקנות כיד המחוקק הפדראלי, המדינתי, האזורי והעירוני משגת). כעת מדובר בהשחזת החוקים והחמרת אכיפתם על העבריינים בפועל ובכוח.

בהצעות החוקים האמורים לסייע באכיפת חוקי האקולוגיה הקיימים זה מכבר, יש שמטילים על העברייין את מלוא הוצאות החקירה והמשפט בעניינו, גם את ההוצאות הפדראליות ושל המדינה ושל כל גוף לא-ממשלתי המעורב במקרה – בתנאי שנמצא אשם. במילים אחרות, העברייין ישלם עבור הזכות להיות נתבע ונשפט.

חדש וטרי מאירופה

קפיטליזם מודרני, ניאוליברליזם וסולידריות

בראשית מרץ התקיים באחת מבירות אירופה המערבית סמינריון מטעם תנועת הנוער, או הדור הצעיר של קונפדרציה איכרית (דומה למשהו בין התאחדות האיכרים ותנועת המושבים אצלנו). נושא הדיון המרכזי היה תפיסת הפיתוח החברתי והכלכלי אחרי התמוטטות חומת ברלין, עמה החל המעבר מכלכלה קומוניסטית וריכוזית לעידן של כלכלת השוק המערבית וכל המשתמע ונגזר ממנה.

יען כי גם חקלאי ישראל עשויים ליהנות ולסבול מכל מה שיתרחש באירופה, מצאנו לנכון להביא כאן התלבטויות חריגות מזרם המחשבה והמעשה המקובלים במערב – שמשום־מה רבים בישראל אימצו לעצמם, אולי בלי להתעמק במידה יתירה בהשלכות לעתיד החקלאות, והחקלאים גם יחד.

תפרח אפשרות חדשה להתפתחות הארץ וחקלאותה? האם תנצח התחרותיות או הסולידריות החברתית?

יש להבחין בין שני סוגי קפיטליזם – כזה שאפשר להסכים עמו, וכזה שיש לשלול בעיקרון. אין לקבל קפיטליזם בתור מערכת כוללת אשר נעה ללא חוקים, שלא מבטיחה את חירות הכלל ושל כל אחד – מין קפיטליזם הנבנה בלי בסיס ערכי מוסרי. מערכת כזאת לוקחת לעצמה את הזכות לקבוע כללי חלוקה לגבי כל הנכסים, והיא דוגלת ברווח כמטרה בלעדית, ולא בתור אמצעי. קפיטליזם כזה שואף להיות האידיאולוגיה הכוללת והמכלילה של החיים עצמם.

בלי ספק, השוק הוא מרכיב יסודי של הכלכלה. אולם, הוא אינו ממצה ואינו מכסה את כל שטחי החיים של האדם ושל ההתפתחות החברתית, משום שלא כל הנכסים מחולקים על פי כללי השוק. ישנם ערכים מוסריים החייבים להדריך ולהנחות את החברה ויש שאלה מתנגשים בחלוקת הנכסים החומריים. באופן מעשי, חשוב שהכלכלה תהיה לטובת האדם ולא מנוגדת לו.

על הרווח להוות אמצעי ולא מטרה בפני עצמה; אמצעי בשביל האדם והחברה ולא חיפוש צבירת הון לטובת אינטרסים פרטיים בלבד. יש לראות את יצירת הרווח כאמצעי

הוויכוח המתנהל מעיד על שתי תפיסות שונות של הבנת הקפיטליזם: האחת רואה בו כלכלה בלבד, כלכלה ניאוליברלית פראית וללא מגבלות או חוקים, אשר מקבלת אך ורק את עיקרון הרווח בתור משתנה מוחלט ובלתי תלוי – בעוד השניה רואה אותו ככלכלת־שוק מאוזנת המבוססת על זכות הבעלות הפרטית ועל היוזמה החופשית.

הבחירה בין החלופות דלעיל תקבע במידה רבה את עתיד האנושות ככפר גלובלי, ובתור כזה עתיד החקלאות והחקלאים במדינה הזאת, באירופה ובכל העולם. אל הבחירה הזאת קשור קשר אמיץ סוג ההתפתחות שישלוט: האם כלכלה השומרת את המשק הקטן – או שמא כזאת בה המשק הקטן ייבלע על ידי גופים חוצי־אומות וארצות הנוטים להקריב את העבודה העצמית על מזבח הרווח.

השאלה, אם כן, נוגעת לסוג ההתפתחות החברתית, וכפועל יוצא ממנה טיב התרבות שאנו ניצור: האם בנויה על האנוכיות וטובת היחיד בלבד – או על הסולידריות ורווחת הכלל.

היתכן, שעתיד האומות יופקד בידי הניאר קולוניאליסטים, מולטינציונלים של תעשייה, בנקים ומוסדות פיננסיים בעולם? והסכמי מאסטריכט יהפכו למשחק טכנוקרטי המייצר משועבדים למערכת בנקאית מרכזית – או

דמוקרטיה כלכלית, דבר שמבטיח חופש הגישה למשחק הכלכלי מצד כולם. עם זאת, לא די בהשוואת תנאי הפתיחה. יש צורך לפעול כדי למנוע שמישהו יישאר מחוץ להתפתחות חברתית ומחוץ למשחק השוק.

צריך שבכלכלת השוק יהיו משולבים שלשה

יסודות חברתיים מובהקים:

◀ רשת בטחון ראוייה לאבטחת הרווחה;

◀ חלוקה צודקת של הרכוש;

◀ שיטה אחידה של תנאי שער החליפין.

אלה היסודות החיוניים לקיום מדינת הרווחה או חברת הרווחה המודרנית.

הכלכלה הסולידרית מכפיפה את כל ההסדרים לטובת הכלל ודורשת גישה צודקת והוגנת ביחסים של חברה ורווחה, של עבודה, זכויות וחובות, של השתתפות כולם בחיי החברה תוך מניעת מונופולים ואוליגופולים. הצדק החברתי מהווה את היסוד של סדר משפטי וסוציו-פוליטי תקין. הצדק החברתי חייב להיות מתוכנן ומבוצע במסגרת התחזית של התפתחות אוניברסלית וסולידרית של הפרטים ושל העמים.

לפיתוח, כדי לחיות בכבוד ועל מנת לרכוש ולשמור אמצעי ייצור. כל זאת בהקשר של טובת הכלל, כלומר, לחלוקת אוצרות העולם נודעת קודם כל חשיבות חברתית בסיסית ולא רק פרטית.

אי לכך, במרכז העניינים יש לראות את האדם כערך מייצג של הבסיס של כל חברה אנושית אמיתית. עיקרון האדם כערך קשור בקשר בלינותק עם זה של טובת הכלל. לפי תפיסה זאת, במרכז התהליך הכלכלי צריכה לעמוד טובת כל פרט בעוד תפקוד השוק צריך להיות מונחה על פי העיקרון של טובת הכלל. במילים אחרות, על מנת שיתקיים קפיטליזם "נאור" ובריא, יש לחבר בין הקוֹנָה מוסרית ובין דמוקרטיה כלכלית.

לעומת זאת, הקפיטליזם המודרני במובנו הניאורליברלי ממוקד בעיקרון הרווח וכפועל יוצא מכוון לתחרותיות בחזקה אין-סופית. הניאורליברליזם מחייב להיות מנצח והעולם נתפס כשוק אחד גדול שיש לכבוש אותו תוך שמחפשים עוצמה כלכלית בלבד כדי להיות מסוגלים לקנות את השוק עצמו.

כתשובה אפשרית יחידה לניאורליברליזם השולט מציינים את הסולידריות בצורת

מטעמים מובנים, וקצת בכוונה לעורר עניין ומתח, לא חשפנו בשלב זה את מקור המאמר. עשינו כמיטב יכולתנו לא רק לתרגם מילולית, אלא ובעיקר ברוח הדברים. שם המחבר/ים ומקור השראתו שמורים במערכת. אתם מוזמנים לנחש. **העורך**

